

Внесок часопису «Киевская старина» в розробку проблем української генеалогії

Колесник О. С., Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Зроблено короткий огляд основних історіографічних досліджень стану розвитку української генеалогії другої половини XIX – початку XX ст., історії часопису та наукового спадку істориків, які займалися генеалогічною тематикою. Проаналізовано публікації з проблем генеалогії українських родин (Милорадовичі, Миклашевські, Ломиковські, Кулябки, Горленки, Чарниші, Вишневські, Свічки, Афендики та ін.), що розміщені на сторінках наукового історичного журналу «Киевская старина» (1882–1906). Статті, що містять генеалогічний матеріал, умовно розподілені на п'ять груп: суто генеалогічні нариси; історико-біографічні дослідження з елементами генеалогічних матеріалів; загальноісторичні дослідження з деякими генеалогічними сюжетами; рецензії на генеалогічні праці попередників і сучасників та збірки документів з родинних архівів, опубліковані окремими виданнями; публікації матеріалів родинних архівів з передмовами та примітками до них. Всього було нараховано близько 166 спеціальних статей, нарисів, заміток, оглядів і рецензій, які містять інформацію з тематики, яка нас цікавить.

Встановлено основне коло авторів, які публікували праці на генеалогічну тематику в «Киевской старине» (О. Лазаревський, Г. Милорадович, В. Антонович, В. Модзалевський, І. Новицький, Ф. Ніколайчик, Ф. Терновський, О. Лашкевич, М. Стороженко, О. Дабіжа, О. Маркевич), а також особливості подання ними джерельної інформації, аналізу, фіксації (схеми, поколінні розписи, генеалогічні дерева) та інтерпретації генеалогічного матеріалу.

З'ясовано, що більшість опублікованих на сторінках журналу «Киевская старина» евристичних та аналітичних результатів генеалогічних розвідок, публікацій документів із фамільних архівів вводились до наукового обігу вперше і не втратили власної наукової вартості й зараз.

Ключові слова: сімейна історія; фамільні архіви; родовідні розписи; старшинські роди; рецензії; історико-біографічні дослідження; генеалогічні нариси; генеалогічні таблиці

The contribution of the magazine «Kievan antiquities» to the development of problems Ukrainian genealogy

Kolesnyk O. S., Oles Honchar Dnipro National University

The publications on genealogy, which were published on the pages of the historical journals «Kievan antiquities» (1882–1906), were analyzed. This scientific journal at the end of the 19th century has become the focus of a large amount of genealogy information, contained on pages of about 166 special articles, essays, notes, reviews and reviews.

Most of the articles were devoted to the study of the family history of families, which came from the environment of the Cossacks (Lizoguby, Miloradovich, Miklashevsk, Svecchi, Goluby, Kryzhanovsk, Tomary, Afendiki, Leveny, Lesnick, Polubotky and other). Articles containing genealogical material are conditionally divided into five groups: purely genealogical essays; historical and biographical research with elements of genealogical materials; general historiographical research with some genealogical subjects; reviews on the genealogical works of predecessors and contemporaries and collection of documents from the family archives, published by separate editions; publication of materials of the family archives with prefixes and notes to them.

The main circle of authors was published, which published works on genealogical topics in the «Kievan antiquities» (O. Lazarevsky, G. Myloradovich, V. Antonovich, V. Modzalevsky, I. Novytsky, F. Nikolajchuk, F. Ternovsky, O. Dabizha, M. Storozhenko, O. Markevich, O. Lashkevych), as well as features of their submission of source information, analysis, fixation (schemes, generations of paintings, genealogical trees) and interpretation of genealogical material.

It was found out that the majority of heuristic and analytical results of genealogical investigations published on pages of the magazine «Kievan antiquities», publications of documents from family archives were introduced to scientific circulation for the first time and have not lost their own scientific value and now. Among them were letters of credit, registers, lists of gentry, complaints, hetman universals, patents on ranks, imperial decrees, etc.

Keywords: family history; family archives; family tree; Cossack-starlet families; reviews; historical and biographical researches; genealogical essays; genealogical tables

Вклад журнала «Киевская старина» в разработку проблем украинской генеалогии

Колесник О. С., Днепропетровский национальный университет имени Олеся Гончара

Сделан краткий обзор основных историографических исследований о состоянии развития украинской генеалогии во второй половине XIX – начале XX ст., истории ежемесячника и научного наследия историков, которые занимались генеалогической тематикой. Проанализированы публикации по проблемам генеалогии украинских семей (Милорадовичи, Миклашевские, Ломиковские, Кулябки, Горленки, Чарныши, Вишневы, Свечки, Афендики и др.), размещенные на страницах научного исторического журнала «Киевская старина» (1882–1906). Статьи, содержащие генеалогический материал, условно разделены на пять групп: генеалогические очерки; историко-биографические исследования с элементами генеалогической информации; общеисторические исследования с некоторыми генеалогическими сюжетами; рецензии на генеалогические труды предшественников и современников, сборки документов из семейных архивов, опубликованные отдельными изданиями; публикации материалов семейных архивов, содержащих предисловия и примечания к ним. Всего насчитывается около 166 специальных статей, очерков, заметок, обзоров и рецензий, в которых помещена информация по интересующей тематике.

Установлен основной круг авторов, которые публиковали работы по генеалогической тематике в «Киевской старине» (А. Лазаревский, Г. Милорадович, В. Антонович, В. Модзалевский, И. Новицкий, Ф. Николайчик, Ф. Терновский, А. Лашкевич, Н. Стороженко, А. Дабижа, А. Маркевич), а также особенности изложения ими информации источников, анализа, фиксации (схемы, поколенные росписи, генеалогические древа) и интерпретации генеалогического материала.

Установлено, что большинство опубликованных на страницах журнала «Киевская старина» эвристических и аналитических результатов генеалогических исследований, публикаций документов из фамильных архивов вводились в научный оборот впервые и не потеряли своей ценности и сейчас.

Ключевые слова: семейная история; фамильные архивы; родословные росписи; старшинские роды; рецензии; историко-биографические исследования; генеалогические очерки; генеалогические таблицы

Постановка проблеми.

Надзвичайна популярність на сучасному етапі соціальної історії та поглиблене вивчення історії станових відносин на українських землях протягом XVIII–XIX ст. зумовлюють збільшення інтересу дослідників до міжнародних зв'язків і стосунків у середовищі козацько-старшинської еліти. Ці тенденції роблять необхідним більш поглиблене та широкомасштабне вивчення родоводів відомих фамілій, зокрема й тих, які були вперше оприлюднені для загалу на сторінках періодичних видань, являючи собою результат довготривалих пошуків необхідної інформації істориками та аматорами. Для встановлення поступовості розвитку генеалогії як наукової дисципліни в Україні протягом останньої чверті XIX – початку XX ст., всебічного аналізу праць, створених на основі архівних матеріалів, а також окреслення основного кола дослідників, які працювали в цьому напрямі на українських землях, нагальним стає здійснення історіографічного огляду публікацій журналу «Киевская старина», які містять генеалогічний матеріал, та з'ясування ступеня їх наукової вартості для сучасної історичної науки.

Аналіз досліджень і публікацій.

Дослідження з генеалогії українських магнатсько-шляхетських та козацько-старшинських родів були започатковані ще в середині XIX ст. Як зазначив сучасний український дослідник В. Томазов, саме тоді розпочався науковий етап розвитку цієї науки, який відзначався критичним ставленням до джерельної бази, використанням досвіду європейських істориків для реконструкцій родоводів, розробкою теоретичних питань в галузі сімейної історії [66, с. 128]. У цьому контексті першим істориком, чиї праці містили критику джерельного матеріалу, більшість сучасних українських учених називають Олександра Михайловича Марковича (1790–1865), який з особливою прискіпливістю ставився до документів, що підтверджували шляхетське походження козацької старшини [9, с. 137]. Подібний підхід згодом застосовувався також О. М. Лазаревським (1834–1902), В. Л. Модзалевським (1882–1920) та Г. О. Милорадовичем (1839–1905). Цей перелік фахових істориків та аматорів, які зробили значний внесок у розвиток українського родознавства, може бути продовжений і деякими іншими прізвищами. Ці ж учені у своїх працях першими розпочали історіографічне дослідження проблем розвитку генеалогії та історичної

біографістики, з'ясування кола проблем, з якими зустрічалися пошуковці.

Але процес розвитку української генеалогії не був лінійним, адже історична наука протягом ХХ ст. переживала досить різкі злети й падіння, що значно впливали на формування зацікавленості науковців цією спеціальною історичною дисципліною. Так, різноманітні комісії та комітети, що виникли в Україні після революційних подій 1917 р. займалися, у першу чергу, зберіганням архівів, музеїв, бібліотек та приватних колекцій документів, які могли просто зникнути під час пограбувань поміщицьких маєтків, а не здійсненням нових генеалогічних досліджень чи аналізом розвідок, здійснених попереднім поколінням науковців і оприлюднених на сторінках періодичних видань, зокрема в журналі «Киевская старина».

За часів існування СРСР генеалогію та її напрацювання зазвичай використовували як допоміжний інструментарій для розгляду соціально-економічних явищ та встановлення зв'язків між різними суспільними верствами. Саме на таких особливостях розвитку науки про родознавство у радянський час акцентували увагу читачів автори посібника «Вспомогательные исторические дисциплины: историография и теория», відзначаючи також при цьому, що більшість досліджень генеалогічних розвідок другої половини ХІХ – початку ХХ ст. «свідчили про прагнення дворянства зберегти свої права, обґрунтувати зверхність над іншими класами суспільства давністю і знатністю свого роду»¹ [8, с. 191-192]. Проте, як підкреслювали автори цього навчального посібника, праці О. М. Лазаревського, значна частина яких була опублікована на сторінках часопису «Киевская старина», стояли дещо відокремлено. Дослідника характеризували як людину, яка відносила «з науковою принциповістю до всіляких родовідних легенд українського дворянства» і приділяла «особливу увагу достовірності походження родоначальника» [8, с. 192]. Подібну високу оцінку своїх праць також отримав і В. Л. Модзалевський [8, с. 192-193].

Оцінюючи наукову спадщину радянського часу в галузі вивчення питання розвитку української генеалогії впродовж ХІХ – початку ХХ ст. в цілому та внеску часопису «Киевская старина» у формування родознавства як окремої історичної дисципліни зокрема, слід зауважити, що розвід-

ки з цієї проблематики були поодинокими, стосувались в основному наукового доробку окремих осіб [21] або були приурочені до пам'ятних дат [22; 23; 45]. Подібною ж була ситуація й щодо праць діаспорних учених [53; 54].

Ситуація докорінно змінилась із часу проголошення незалежності України та виникнення нової хвилі інтересу до генеалогії як науки про минуле свого роду в суспільстві. Аналітичні результати вивчення діяльності видатних істориків-генеалогів були представлені у статейних публікаціях Л. І. Горенко [9], Р. Я. Дашкевича [13], В. В. Опанасенко [56], Є. А. Чернецького [67]. У цій статті будуть проаналізовані тематичні публікації з проблем української генеалогії, уміщені на сторінках журналу «Киевская старина».

У рамках історіографічної традиції, яка стосується теми цього дослідження, можна виокремити два блоки наукових праць. Перший з них складають праці, в яких досліджується історія створення й діяльності журналу «Киевская старина». До таких можуть бути віднесені спогади І. Житецького [16] та Г. Лазаревського [38], публікації В. Данилова [12], а також наукові праці Ю. Короткого [23], В. Матях [45; 46] та М. Палієнко [57; 58; 59; 60]. Крім того, у змістовній монографії М. Палієнко «Киевская старина» у громадському та науковому житті України (кінець ХІХ – початок ХХ ст.)» детально розглядався внесок часопису в розвиток історичної науки та суміжних дисциплін. У праці, наприклад, відзначалося, що на сторінках щомісячника «... розроблялися питання, пов'язані з формуванням комплексу спеціальних історичних дисциплін – геральдики, генеалогії, сфрагістики, нумізматики, вексилології, топографії, історичної географії, топоніміки, антропоніміки, іконографії тощо. Публікації «Киевской старины» сприяли накопиченню та систематизації важливого фактичного матеріалу з історії українських родів, гербів, топонімів і т. ін.» [57, с. 112].

До цього ж блоку також можуть бути віднесені й роботи, які стосуються діяльності інших наукових періодичних видань того ж часу. Так, наприклад, монографія А. Животко «Історія української преси» містить відомості не тільки про «Киевскую старину», а й про інші журнали другої половини ХІХ ст. [15].

До другого блоку відносяться роботи, які так чи інакше стосуються аналізу генеалогічних та біоісторичних праць, уміщених на сторін-

¹ Тут і далі переклад автора.

ках «Киевской старины». Слід зазначити, що спеціального узагальнюючого дослідження з цієї теми поки що не існує. Водночас деякі аспекти цього сюжету піднімалися й розроблялися у працях, які стосуються історії генеалогії як науки, її становлення в рамках вітчизняної наукової традиції. Більше того, майже всі автори праць, виконаних у генеалогічному або біоісторичному жанрі українськими істориками, які побачили світ протягом кінця XX – початку XXI ст., спираються зокрема й на матеріали, уміщені в «Киевской старине». Серед них можна назвати роботи С. Білокона [5], В. Воронова [7], Н. Лобко [42], В. Томазова [65; 66], Г. Швидько [68; 69] та ін.

Мета дослідження – проаналізувати найбільш важливі публікації, присвячені проблемам генеалогії, вміщені в журналі «Киевская старина» протягом всього часу його існування (1882–1906), та з'ясувати їх значення в рамках розробки теорії і практики цієї спеціальної історичної дисципліни в підросійській Україні наприкінці XIX – на початку XX ст.

Виклад основного матеріалу.

Одним із періодичних видань, на сторінках якого значна увага присвячувалась проблемам саме української генеалогії, став журнал «Киевская старина», який виходив друком протягом 1882–1906 рр. Його видання стало закономірним наслідком як суспільно-політичних зрушень, що відбувалися в Україні у другій половині XIX ст., так і розвитку історичної науки, який вимагав організації подібного наукового осередку українознавства.

Публікації на сторінках часопису, які містять матеріали з генеалогії, можна умовно розподілити на п'ять груп: 1) суто генеалогічні праці; 2) історико-біографічні дослідження з елементами генеалогічного матеріалу; 3) загальноісторичні дослідження з окремими генеалогічними сюжетами; 4) рецензії на генеалогічні дослідження та збірки документів з родинних архівів, що містять генеалогічний матеріал; 5) археографічні публікації матеріалів родинних архівів із передмовами та примітками укладачів. Більш детально зупинимось на кожній групі та проаналізуємо найбільш змістовні нариси та визначимо їхні головні особливості.

Серед суто генеалогічних досліджень, яких у «Киевской старине» за нашими даними нараховується 32 позиції, передусім, привертає увагу ціла низка статей-нарисів О. М. Лазаревського, опублікована під загальною назвою «Люди Старой Малороссии». У них йдеться про ста-

ровинні козацько-старшинські роди, які з часом стали основою для формування національної еліти – українського дворянства: Милорадовичів [28], Миклашевських та Свічок [29], Марковичів [30], Голубів, Крижановських та Томар [31], Афендиків, Левенців та Лісницьких [33], Бороздн [34], Раковичів, Оболонських та Мануїловичів [35], Лизогубів [27], Жураковських, Носенків-Білецьких та Трощинських [36], Кулябок та Ломиковських [32]. Якщо більш детально проаналізувати загальний підхід О. М. Лазаревського до дослідження проблем історії та генеалогії українських старшинсько-козацьких родів, добре помітний на прикладі публікацій журналу, то можна констатувати досить ретельну роботу їх автора і своєрідні фірмові риси його праць.

По-перше, дослідник, по можливості, намагався подавати всі відомості або, принаймні, гіпотези щодо походження роду та виникнення родового прізвища. Наприклад, уже в одному з перших нарисів серії О. Лазаревський підкреслив, що три брати Милорадовичі (Олександр, Михайло та Гавриїл) перебралися в Малоросію з Сербії близько 1713 р., коли цар Петро I, готуючись до війни з Туреччиною, шукав на підкорених турками територіях агентів, які змогли б організувати боротьбу слов'ян проти мусульман [28, с. 479].

По-друге, в більшості випадків О. Лазаревський подавав доволі детальну інформацію про найбільш відомих представників родів. Прикладом щодо цього може слугувати нарис про рід Ломиковських [32, с. 10-16]. У ньому автор відступив від власного ж правила рівномірно розподіляти увагу між усіма представниками роду. Це було пов'язано з тим, що Іван Васильович Ломиковський (а саме він привабив найбільш пильну увагу дослідника), який служив ще у гетьмана М. Ханенка, згодом був одним із прибічників Івана Мазепи, а пізніше й Пилипа Орлика. Іван Ломиковський навіть полишив українські землі та поїхав услід за І. Мазепою. Згідно з твердженням історика, саме це справило значний вплив на подальшу долю його нащадків, яких невдовзі після цього викликали до Москви (1712, 1715 рр. – згадки про виклики, які вдалося віднайти О. Лазаревському), а вже за правління Петра II знову постало питання про їх «зраду цареві» [32, с. 14].

По-третє, Олександр Лазаревський намагався наводити всі знайдені відомості про чоловіків – нащадків роду, їхнє місце служби та посади. Матеріал з цього питання вміщувався ним не

лише у тексті, а й у поданих у публікаціях по-колінних родовідних розписах.

По-четверте, історик обов'язково подавав інформацію про місце проживання представників старшинсько-козацьких родів та їхні маєтності. При цьому він згадував, коли і за яких обставин рід отримав ці маєтності, а також, якщо вдавалося встановити, наводив певні дані про колишніх їх власників. Цікавим є й той факт, що О. М. Лазаревський також наводив окремі відомості, які більшість науковців того часу свідомо або несвідомо не включала до публікацій з подібної тематики. Наприклад, це згадки в документах про земельні володіння, які роди отримали як посаги за нареченими.

І, нарешті, по-п'яте, і, мабуть, найбільш важливе: після тексту з описом історії роду автор обов'язково уміщував родовідний розпис, де подавав усіх нащадків засновника роду з указівкою років життя, їх службових досягнень (звісно ж, якщо це вдавалося йому встановити) та деяку іншу інформацію [27; 29; 34]. Однак варто відзначити, що це стосується далеко не всіх родів. Так, наприклад, у статті, присвяченій родині Милорадовичів, такий родовідний розпис відсутній [28].

Оформлення Олександром Лазаревським поколінних розписів здійснювалося відповідно до тодішніх досягнень наукової генеалогії, які загалом не втратили своєї вартості й зараз: всі члени роду автором переписувались під порядковими номерами, а справа цифрою зазначалось, чиїми дітьми вони були. Так, наприклад, у родовідних розписах Кулябок і Ломиковських [32] були пронумеровані лише чоловіки цих родів. Також там відображено, які й коли саме посади посідав кожен із них, з якої сім'ї походила його дружина, хто, коли й на підставі яких документів володів тими чи іншими маєтностями. Жінки, які належали до цих родин, також, по можливості, включались О. Лазаревським до розпису, але не були пронумеровані, а лише подавались у порядку старшинства (вони були вписані після своїх братів, але перед племінниками) [31, с. 1, 14-15]. Однак цього не можна сказати про першу публікацію з проблем генеалогії в «Киевской старине» у рамках серії «Люди Старой Малороссии», де йдеться про Лизогубів [27, с. 123-125]. Тут у родовідному розписі вміщено відомості про 28 представників роду. Причому в цьому випадку жінки істориком внесені до єдиної наскрізної нумерації роду і загалом їх нараховується одинадцять. Це ж саме стосується родовідного розпису Миклашевських [29, с. 251-253].

В окремих власних нарисах О. Лазаревський дещо відступав від таких принципів оформлення генеалогічного нарису. Так, у статті про Ломиковських він наголосив, що у Павла Ломиковського (четверте покоління роду) було 7 доньок, але до родовідного списку історик їх взагалі не включив. В окремих випадках учений сам підкреслював можливу неповноту власних розписів [27, с. 124-125].

Характерною є ще одна особливість генеалогічних публікацій О. Лазаревського. Описуючи деякі українські роди, історик обов'язково зазначав, з якими українськими гетьманами вони породичалися. За рахунок цього він, хоч і в дещо завуальованій формі, намагався пояснити причини, завдяки яким цей рід зміг просунутися по службових сходах. Уважний читач, якщо забажає, може помітити, що автор досить негативно ставився до настійливих і дещо нав'язливих намагань породичатися з гетьманами, бо це, на його думку, призводило до появи у старшини відчуття безкарності, яка проявлялася у використанні службових повноважень заради власної вигоди, знущаннях над підлеглими, здирництві (ситуація досить характерна для кінця XVII–XVIII ст.). За таких обставин навряд чи знайшовся б сміливець, який би виступив проти такої впливової особи, як гетьман.

Не можна оминати увагою і той факт, що О. Лазаревський доволі різко критикував козацько-старшинську верству за фальсифікацію нею власних родовідних. Це він яскраво продемонстрував в опублікованому нарисі «Из семейной хроники Берлов (1672–1805)». Тут він розвінчав складену на підставі польських гербовників Ш. Окольського і К. Несецького родовідну цього сімейного клану, згідно з якою Берли започаткували власний родовід ще в 155 р. н. е. [25, с. 102-124] Як зазначив в одній із публікацій В. І. Воронов, «... О. Лазаревський цілком обгрунтовано вважав, що насправді Берли прибули на територію України в середині XVII ст., а першим серед них згадується Іван Берло, воронківський сотник, а згодом переяславський полковий суддя» [7, с. 261].

Якщо підсумувати аналіз генеалогічного доробку О. М. Лазаревського в «Киевской старине», то можна відмітити таке: всі його нариси насичені цитатами й витягами з документів, супроводжуються чіткими посиланнями на використані автором джерела та літературу, його власними коментарями. Слід підкреслити також і ряд моментів, помічених О. Лазаревським, з

якими цілком погоджуються сучасні науковці, які вивчають генеалогію українських козацько-старшинських родів. Переважна більшість представників української старшини та дворянства насправді походили з числа рядового козацтва або навіть селянства; представники цієї соціальної верстви використовували будь-які засоби, аби домогтися швидкого накопичення капіталу, збільшення земельних площ власних володінь, посилення своєї влади над підданими й зрівняння у правах з російським дворянством.

Ряд змістовних генеалогічних досліджень, опублікованих на сторінках «Киевской старини», належить іншим ученим. Так, не менш важливою за нариси О. М. Лазаревського є доволі ґрунтовна стаття І. П. Новицького «Князя Ружинские» [52]. Щодо походження Ружинських автор відзначив той факт, що представники родини перебували на видноті досить нетривалий час наприкінці XVI – на початку XVII ст., але потім рід почав вимирати, а все майно перейшло в чужі руки [52, с. 58]. Як бачимо, автор доволі сміливо розпочав власну працю, відразу підкресливши місце цього роду серед безлічі інших.

Слід зазначити, що І. Новицький, як і О. Лазаревський, досить детально проаналізував джерела з історії роду. Він подав декілька існуючих гіпотез щодо його походження. Зокрема, ним підкреслено, що дослідники «виводять рід Ружинських від Гедиміна; Папроцький предком їх вважав Коріата Гедеміновича, але Окольський, а за ним і Несецький, родоначальником їх признають іншого Гедеміновича, Наримунта» [52, с. 80]. Проте сам О. Лазаревський не вважав факти, наведені польськими істориками, достатніми, аби виводити рід Ружинських від Гедиміна, але в той же час він не піддавав сумніву їх князівське походження. Іван Новицький подав відомості про найбільш відомих представників роду, дані про їхні маєтності та службові посади. До того ж дослідник зазначив і те, що ще один представник роду Євстафій Ружинський був одним із відомих козацьких гетьманів [52, с. 60].

Але, напевно, найбільш вагомим досягненням І. Новицького можна вважати те, що він умістив тут «схему» цього роду, яка насправді являє собою родовідний розпис. У ній узагальнено відомості про 26 його представників, кожен з яких отримав власний порядковий номер. Варто зазначити, що жінки, представниці роду, також були включені істориком до розпису та пронумеровані, а це є свідченням певної специфіки підходу дослідника до матеріалу. У рамках не-

ликої статті учений зміг умістити досить значну інформацію, і це добре видно з тексту, оскільки в ньому є значна кількість посилань на різні джерела (літописи Граб'янки та Самовидця, акти королівства Польського, постанови сеймиків та сеймів, книги воєводств). Цікавим є ще й те, що І. Новицький намагався відстежити навіть перехід маєтностей від одного представника роду до іншого. Наприкінці статті він подав докладні відомості про князя Богдана Михайловича Ружинського, якого також відніс до зазначеного роду, хоча ступінь його спорідненості з іншими членами сім'ї він так і не зміг установити. У цілому ця невелика за обсягом публікація справляє враження серйозного наукового дослідження, яке може вважатись еталонним і взірцевим у генеалогії.

Ще одним змістовним генеалогічним нарисом у «Киевской старине» є стаття О. Лашкевича «Род Вишневыских» [41]. У ньому всього лише на 18 сторінках автор спромігся розкрити історію появи на політичному небосхилі нового дворянського роду, пояснити причини його злету, викласти багатий супровідний матеріал, подати біографії найбільш визначних представників і навіть описати долі деяких представниць роду жіночої статі. Більша частина нарису все ж присвячена засновнику роду Федору Степановичу Вишневному, сербу за походженням, який зміг розпочати власну успішну політичну кар'єру ще за часів царя Петра I.

Згідно з автором, головних висот рід досяг завдяки одному щасливому випадку, що стався з ним вже за часів правління Єлизавети Петрівни. Цей випадок змінив не лише долю роду, а й життя значної кількості людей. Одного разу, супроводжуючи транспорт із закордонними винами (а Федір Степанович займався їх поставками до Петербурга ще з часів Петра I), засновник цього роду проїздив через село Чемер на Чернігівщині і побачив там у церкві молодого козака Олексія Розума, який чимось зміг його здивувати. Недовго думаючи, Ф. С. Вишневський умовив місцевого дядька відпустити хлопця з ним. У Петербурзі молодик познайомився з великою княгинею Єлизаветою Петрівною та відразу ж викликав у неї захоплення власною красою й чарівністю голосу. Далі О. Лашкевич підкреслив, що подальша доля Олексія Григоровича Розумовського «занадто відома, аби потрібно було говорити про неї» [41, с. 76-77]. Автор також висловив подив із приводу того, що нащадки Федора Вишневського не прагнули досягти того становища, яке

посів їх предок. Виключенням став лише епізод, пов'язаний зі спробою отримати графський титул Іваном Гавриловичем Вишневським. Однак ця ідея провалилася, й останній задовольнився звичайним дворянством [41, с. 81-82].

Привертає увагу ще й той факт, що нарис також містить виписки з домової записної книги. Завдяки їм та наполегливій роботі О. Лашкевича вдалося знайти відомості про 58 представників роду, половина з яких – жінки та їхні діти, а також онуки. Взагалі ж легкий стиль публікації, доступне, логічне й послідовне викладення матеріалу привертають увагу інших спеціалістів із генеалогії до нарисів О. Лашкевича.

Наступна стаття, на яку варто звернути увагу, вміщена у «Киевской старине» за грудень 1887 р. під назвою «Род Лашкевичей и дневник одного из них» написана Ф. Ніколайчиком [51]. Вона є своєрідним генеалогічним оглядом історії цього роду. Цей момент спеціально підкреслила редакція «Киевской старины» в одній із приміток: давно плануючи надрукувати щоденник Степана Івановича Лашкевича, редакція намагалась відшукати матеріали за деякі роки, але, так і не знайшовши їх, вирішила все ж надрукувати архівні матеріали в тому вигляді, в якому вони наявні, та помістити перед тим історію родини Лашкевичів [51, с. 696].

З цієї публікації сучасні дослідники можуть вилучити такі важливі генеалогічні відомості: інформацію про походження самого роду (він, на думку автора, має білоруські корені), перелік маєностей родини (землі у містечку Погарі, половина млина на річці Брусі, двори в Стародубі, деякі колишні полуботкові маєтки, половини земель прилеглих до сіл Брахлів, Обтень, Новхів), а також дані про родоначальника роду Іллю Лашкевича, його сина Тихона та онука Семена, п'ятьох синів останнього (Карпа, Івана, Артемія, Онисифора, Федора), їх нащадків чоловічої статі та доньок [51, с. 696-716].

Крім того, Ф. Ніколайчик подав знайдені ним матеріали про дружин деяких представників роду Лашкевичів та маєтки, які вони мали, згадав їхніх попередніх чоловіків (але лише в тому випадку, якщо ті вже перебували у шлюбі). Автор також описав один досить цікавий випадок, який стосувався долі жінки та певного свавілля чоловіків. Справа в тому, що Іван Степанович Лашкевич у 1789 р. одружився з Анастасією Петрівною Милорадович, яка за заповітом матері повинна була отримати в разі заміжжя маєток, що у свій час був посагом останньої. Але батько Анастасії так

не бажав його віддавати, що ледве не залишив доньку в дівках. Вона зрештою втекла від нього до своєї бабусі з роду Полуботків і таки вийшла заміж, але без батькового дозволу. За таких обставин інший би пробачив доньці, але Петро Степанович Милорадович вчинив інакше. Він розпочав судову справу про свавільний вихід доньки заміж. Невідомо чим би це закінчилося, але він невдовзі помер, а його донька все ж отримала те, що їй належало, збільшивши тим самим земельні володіння роду Лашкевичів [51, с. 702-703].

Наприкінці статті автор спеціально підкреслив, що для її написання були використані лише деякі фрагменти щоденника Семена Лашкевича. Згідно з ним у цьому джерелі можна знайти й окремі записи з історії населених пунктів Чернігівської губернії. Цінність цього щоденника, на думку Ф. Ніколайчика, полягає в тому, що, незважаючи на поширення різноманітних періодичних видань, автор їх зовсім не використовував, а писав його в оригінальній самобутній формі на основі «власних» спогадів [51, с. 716]. Дослідник зацікавив читачів не лише самим щоденником, а й особисто ним зібраними змістовними даними про рід, сімейні стосунки, долю представників цієї династії та звичайну людську вдачу.

У замітці графа Г. Милорадовича «Родословная дворян и князей Кочубеев» вміщено родовідний розпис та матеріали до біографій майже усіх представників цього знаного роду [47]. Науковий підхід автором реалізовано доволі чітко: ним було знайдено відомості про 46 представників роду, вказані роки їх народження та смерті, наведено відомості про посади, дружин, уведена єдина наскрізна нумерація (це стосується тільки чоловіків, хоча окремі жінки роду також вписані до родовідної), виокремлено 9 поколінь (якщо рахувати від кримського татарина Кучук-Бея, що приїхав в Україну в XVII ст. та прийняв православ'я під іменем Андрія, якого вважають засновником роду дворян і князів Кочубеїв). Публікація налічує лише 5 сторінок, але загалом містить досить змістовний і цінний у науковому відношенні матеріал.

До цієї ж групи також можуть бути віднесені публікації «Стороженки (фамильная летопись)» М. Стороженка [62]; «Роспись рода Горленков, составленная по фамильным родословным и поминальным спискам, грамотам и документам горленковского архива» О. В. Дабіжі [11]; «Марковичи» О. Маркевича [44]; «Генеральный судья Иван Чарныш и его род», «К родословной гетмана Даниила Апостола», «Зеньковский полковник

Василий Шиман и его потомство» В. Модзалевського [48; 49; 49]; «Трощины (к истории мало-русского шляхетства)» О. Лазаревського [4].

До історико-біографічних досліджень з елементами генеалогічного матеріалу, які складають другу групу, можна віднести 64 статті та замітки. Для більшості з них було характерним подання біографічного матеріалу про обрану історичну постать з деякими відсилками до генеалогії родин, які вони представляли. Подібні вкраплення з сімейної історії допомагали краще розкрити претензії на майно та способи накопичення матеріалу, визначити причини обрання деякими з цих осіб професій, до яких вони не мали хисту.

Питання моральних якостей, наявних у верхівки українського суспільства, піднімалося в опублікованій у «Киевской старине» замітці під назвою «Забавная родословная», яка, хоч і не була ним підписана, але, як встановили дослідники, належала О. Лазаревському [17]. У ній Олександр Матвійович подав вірш, який, за його визначенням, належав до пам'яток «викривальної мало-російської літератури» і являв собою їдку сатиру на чиновницьку буржуазію, що поступово виходила на «дворянську стезю, до привілейованого дворянського положення» за допомогою подарунків, підкупів та хабарів [17, с. 224].

Невелика анонімна публікація під назвою «К родословной гетмана Ивана Мазепы» [18] проливає певне світло на походження Івана Мазепи та містить спробу з'ясувати, ким йому доводився Адам Мазепа. Вправно зіставляючи дані, автор доводить, що Адам Мазепа не був батьком Івана. Але тим не менше дослідник не зміг не звернути увагу на одну деталь: у Адама Мазепи, як і у Степана, який вважається батьком українського гетьмана, був лише один син. Більше того, сини обох Мазеп перебували певний час на службі у польського короля. Але було тут невеличкі розбіжності у датах, яке спробував пояснити автор, зазначивши при цьому: «Подождем однако дальнейших розысканий и разъяснений» [18, с. 759].

До третьої групи, тобто загальноісторичних досліджень з генеалогічними сюжетами, входять 38 публікацій, уміщених на сторінках «Киевской старины». В переважній більшості ці дослідження не стосуються сімейної історії, але генеалогічні матеріали в них є своєрідним засобом обґрунтування подій та явищ, описаних автором.

Найбільш яскравим прикладом застосування родовідних даних як допоміжних елементів при вивченні питань соціальної історії в «Киевской старине» слугує стаття Володимира Ан-

тоновича «Паны Ходыки, воротилы городского самоуправления в Киеве в XVI–XVII ст.» [1]. Автор спробував пов'язати історію роду Ходиків та процес входження представників певних соціальних верств до числа міської аристократії, а також юридичне оформлення останньої. Історик спеціально наголосив, що кожний, хто бажав досягти високого статусу в суспільстві, повинен був відмовитися від правил честі та принести всю свою гідність у жертву власним інтересам і прагненню наживи, використовуючи при цьому шлюб з більш багатими киянами, пропонуючи долі у власних фінансових справах, погрожуючи завдати шкоди авторитету київської влади [1, с. 234-235]. Автором подані не лише генеалогічні відомості, інформація суто біографічного характеру про представників роду, але й розкрита своєрідна еволюція їхнього прізвища: з Кобизевичів на Фіць, з Фіць на Ходиків, з Ходиків на Ходиків-Криницьких. Кожна з таких змін, як вважав В. Антонович, символізувала собою певний етап розвитку та становлення «авторитету» сім'ї [1, с. 236-242].

Пильну увагу В. Антонович приділив найбільш яскравому представнику родини – Василю Ходику. Справа в тому, що саме він, на думку історика, став прикладом того, як «треба» створювати собі ім'я: він обікрав будинок рідного брата, аби здобути хоча б початкову суму грошей для власної справи, одружився на дівчині зі значним посагом (це сталося відразу ж після смерті її батьків від чуми), забрав собі маєтності брата дружини, підробляв документи, розривав раніше укладені домовленості, на всі потрібні посади призначив власних родичів та кумів, в окремих випадках навіть ішов на свідомий і відвертий конфлікт із Костянтином Острозьким, який у цей час був київським воєводою. Згідно з дослідником, син Василя Федір наслідував приклад батька і декілька разів обкрадав своїх двоюрідних братів [1, с. 241]. Однак, як підкреслив Володимир Боніфатійович, за все рано чи пізно доводиться платити. У середині XVII ст. це сталося і з Ходиками, а оговтатись від цього вони не змогли: майно, накопичуване протягом багатьох років, розсіялось, родинні маєтки захопили їхні родичі Криницькі, а самі Ходики змушені були покинути Київ з поляками за часів повстання, очолюваного Б. Хмельницьким, і після 1651 р. згадок про них у середовищі київського міщанства більше не зустрічалося [1, с. 261].

Ця праця В. Антоновича може слугувати не тільки основним матеріалом для соціальної

історії міста Києва другої половини XVI – середини XVII ст., а й для досліджень історії роду Ходиків, генеалогії інших родин (Половців-Рожиновських, Дашковичів, Митковичів, Балик) або окремих історичних осіб. Крім того, публікація є дуже цінним джерелом з історії суспільних відносин, моральних якостей міщанства та формування соціальної верхівки тодішнього суспільства.

Але В. Антонович був не єдиним, хто наводив факти підробки документів. Жорстка позиція О. М. Лазаревського до сфальсифікованих відомостей, про яку вже згадувалось вище, призвела до того, що між ним та нащадками деяких досить відомих козацько-старшинських та дворянських родів виник конфлікт, частково розкритий на сторінках «Киевской старины». Так, наприклад, спадкоємець відомого широким колам Григорія Андрійовича Полетики Іван Полетика спробував заперечити твердження, що родовідна їх сім'я нібито була видумана його прашуром, як це стверджував Олександр Матвійович в одному нарисі. Більше того, останній взагалі доводив, що дворянство Полетики отримали лише в 1787 р. на підставі грамоти польського короля, що також заперечував його опонент. Проте О. Лазаревський не був людиною, яка легко піддавалася впливу громадської думки. Тому й не дивно, що за таких обставин він відповів на звинувачення на свою адресу у замітці під назвою «Поминка предков» [3, с. 158-162]. Тут історик наголосив, що відомості про предків Полетик були внесені до грамоти «під диктовку» самих прохачів, а офіцерські посади для власних синів, як свідчать офіційні документи, подані ним у замітці, Г. А. Полетика намагався купити за кордоном спеціально для того, щоб домогтися нобілітації своїх нащадків до дворянського стану [3, с. 162].

На окрему увагу заслуговує публікація О. Дабіжі під назвою «Горленки (Очерки Прилуцкой старины). Посвящается княгине Анастасии Александровне Дабиже, рожденной Горленко» [10]. Автор навів гіпотезу про походження роду з Угорщини, а одним із найбільш відомих прашурів сучасних йому Горленків він назвав Лазаря Горленка, який служив у війську Б. Хмельницького. Дослідник також розмістив матеріал про отримані родом маєтності, кількість яких збільшувалась із покоління в покоління. Загалом публікація містить цінний історичний та біографічний матеріал, хоч він і поданий

у контексті соціальної історії певного географічного регіону.

До цієї ж групи можна також віднести публікації в «Киевской старине», в яких генеалогічні відомості про окремі родини подаються в першу чергу як своєрідні «додатки» до історії земель, історії родових маєтностей. Зокрема, це стосується замітки, підписаної псевдонімом Подолянин, під назвою «Старинный южно-русский дворянский род Слупиц и их поместье Куна» [61]. Містечко Куна (нині село Куна Гайсинського району Вінницької області), яке спочатку належало родині Слупиць, було засноване в 1590 р. Автор зазначив, що засновником цього поселення був родоначальник зниклого старовинного шляхетського роду, якого звали Семен Слупиця [61, с. 563-564]. Після смерті Семена воно відійшло його малолітньому синові Тихону, який жив з матір'ю та бабусею, що й стала його опікуншею. Проте останній спокійно володів ним лише декілька років, оскільки шляхтич Петро Свірський тривалий час робив набіги на цей маєток і вимагав передати Куну йому. Однак цього так і не сталося [61, с. 567]. Тихон не залишив по собі нащадків і маєток перейшов, як припустив автор публікації, його тітці Маруші Богданівні з роду Слупиць, після заміжжя Лисогорській, котра четверту частину Куни записала на користь своєї племінниці Гальшки Семенівни Рогозинської. Наступними господарями цього маєтку, згідно з даними автора, стали сини Гальшки (Матвій, Андрій, Микола, Олександр, Симеон, Лаврентій та Костянтин), а також її чоловік Василь. У той самий час частина Куни по жіночій лінії відійшла до Бореївків, Нарбутів, Терлецьких, Свидзинських і Мнішків, а від них перейшла до Ярошинських [61, с. 569-570].

Наприкінці автор зробив досить цікавий висновок: більшість власників Куни мали спільні родинні корені і це дозволяє дослідити спорідненість цілих сімей. На жаль, точно встановити, хто «приховується» під псевдонімом Подолянин як автор цієї публікації, не вдалося, адже так підписувалось до десятка осіб із числа істориків і літературознавців [14, с. 309].

Оскільки мова вже йде про історію родинних маєтків, то в цьому контексті варто згадати статтю вже згаданого раніше О. Лазаревського «Лубенщина и князя Вишневецкие (Матвеем Терентьевичу Симонову)» [26], у якій дослідник спробував з'ясувати, якими ж маєтностями володів рід Вишневецьких у цьому регіоні. Тут генеалогічні дані подавалися автором для з'ясу-

вання ступеня спорідненості членів роду та їхнього права на майно. Подібним чином історик використав матеріали сімейної історії й у замітці «К истории землевладения в Левобережной Малороссии (Сахно-Устимовичи и Апостолы)» [2].

Доволі змістовним є також нарис відомого історика М. В. Стороженка «К истории рода Свечек» [63]. Він був написаний істориком, за його власним зізнанням, із метою продемонструвати, як у XVIII ст. поступово збагачувалась козацька старшина. Тому й не дивно, що найбільше відомостей тут уміщено про Леонтія та Лук'яна Свічок, а саме про накопичення ними капіталу та земельних володінь.

Ще однією заміткою, віднесеною до цієї групи, стала публікація Д. Онацького «К родословной Полуботков» [55]. Дослідник проаналізував складений у 1776 р. синодик, який зберігався на той час у селі Ховзівці (нині в складі В'язенської сільської ради Путивського району Сумської області). Серед суто генеалогічних даних у замітці присутнє посилання на текст самого синодика та авторські «пояснення» щодо деяких представників роду Полуботків, які згадуються у джерелі.

Четверта група, а саме рецензії на генеалогічні дослідження та збірки документів з родинних архівів, що містять генеалогічний матеріал, налічує 11 публікацій, які вийшли з-під пера О. Лазаревського, В. Антоновича, І. Каманіна та В. Горленка.

Серед рецензійних досліджень, насамперед, потрібно згадати критичну замітку О. Лазаревського про двотомну працю Г. Милорадовича «Родословная книга Черниговского дворянства», яку автор вважав цікавим зібранням матеріалу «для истории малороссийского дворянства» [38, с. 46-54]. Особливо важливою, на його думку, була перша частина книги, де були подані переконливі докази про «недавнє походження» значної частини українського дворянства, причому переважно за рахунок набування таких маленьких чинів, як військовий товариш, сотенний отаман тощо. Лише у родинях Борозн та Рубців, на думку дослідника, слід було вбачати єдиних в Україні представників нащадків давньоруського боярства, тоді як всі інші роди походили майже винятково від козацької старшини.

Далі рецензент вказав на деякі помилки й неточності, помічені ним у книзі Г. Милорадовича щодо родів Александровичів, Бородах, а також віднесення її автором окремих родів до тих категорій дворянства, до яких вони насправді не на-

лежали. Олександр Лазаревський також звернув увагу на те, що інколи в родовідній книзі чернігівського дворянства, складеній Г. Милорадовичем, рідні брати були зазначені представниками різних гілок роду у зв'язку з тим, що просто подавали заяви про затвердження їх у дворянстві в різний час. Наприклад, Шираї автором книги були чомусь віднесені до родів іноземного походження, Острянські взагалі пропущені, відомості про багато родів, на думку рецензента, були далеко неповні. До того ж «Родословная книга Черниговского дворянства» Г. Милорадовича, як підкреслив О. Лазаревський, рясніє деякими помилками, у тому числі й суто друкарськими, які слід було б обов'язково виправити наприкінці видання, оскільки в таких книгах «імена і цифри повинні бути безумовно вірними» [38, с. 54]. Та в цілому цю працю він вважав дуже змістовною і цінною для історичної науки.

Крім того, подібну схвальну оцінку від Лазаревського отримали також і дві інші роботи Г. Милорадовича: «О роде дворян и графов Милорадовичей» (1871) та «Сказание о роде дворян и графов Милорадовичей» (1884) [37].

Проте рецензії на праці колег, що містили генеалогічний матеріал, у складі авторського колективу писав не лише О. Лазаревський. Так, наприклад, В. Б. Антонович у 1884 р. опублікував рецензію на книгу все того ж О. Лазаревського «Сулимовский архив – фамильные бумаги Сулим, Скоруп и Войцеховичей», яка вийшла друком роком раніше [6]. У ній історик високо оцінив книгу Олександра Матвійовича і відзначив такі важливі моменти: автор збірки вмістив до неї не лише матеріали із родинних архівів названих вище родин, а й документи, що містились у його власному архіві; «монографія», розміщена на початку видання, містила генеалогію родин, біографічні відомості на окремих осіб та 5 фамільних портретів. Оцінюючи значення праці О. Лазаревського, В. Антонович наголосував на тому, що, окрім «даних генеалогічних у сулимовському архіві ми знаходимо численні відомості, дані для відтворення внутрішнього побуту Малоросії і для окреслення суспільних відносин» [6, с. 334].

Авторський колектив «Киевской старины» відзначився також критичними замітками на такі праці: п'ятитомник «Род Шереметевых» О. Барсукова (рецензія І. Каманіна) [19; 20], «Семейство Разумовских» О. Васильчикова (рецензія В. Горленка) [70], «Дворянские роды, внесенные в общий гербовник Всероссийской империи»

О. Бобринського (рецензія Г. Милорадовича) [43] та деякі ін.

І, нарешті, до останньої групи належать публікації матеріалів родинних архівів із передмовами та примітками укладачів, яких загалом за підрахунком налічується 20.

Серед подібних тематичних публікацій необхідно, насамперед, згадати роботу П. О. Терновського «Семейная хроника и воспоминания Бориса Ивановича Куракина (род. 1676 г., ум. 1727 г.)» [62]. Вона містить рецензію на спогади князя Куракіна, що вийшли друком у Києві в 1884 р., а також самі «записки» зі «власноручними приписками та поправками автора». Однак автор досить оригінально (як для рецензії) подав матеріал: він спочатку навів відомості про походження Бориса Ивановича (вивівши початок роду Куракіних від литовських князів Гедиміновичів, а засновником роду вказав Андрія Кураку). Потім ним уміщена інформація про рід його матері – князів Одоєвських, наближених до царського сімейства [62, с. 107]. Пилип Терновський наголосив на тому, що й інші представники роду мали не менш значні родинні зв'язки: князь Борис, його брати, сестри та діти породичались із представниками таких відомих сімейств, як Лопухіни, Урусови, Апраксіни, Голіцини, Бутурліни та ін. [62, с. 107]

Взагалі ж сам П. Терновський доволі високо оцінив спогади Б. І. Куракіна, професійно проаналізував це видання й подав окремі нові генеалогічні відомості, які, безумовно, лише збільшили наукову вагу цієї публікації та підтвердили факт того, що сімейні зв'язки родини Куракіних у багатьох випадках відігравали вагому, а іноді й вирішальну роль у житті багатьох людей.

Огляд О. Лазаревського «Сулимовский фамильный архив» [39] також містить деякі відомості генеалогічного характеру. Спершу в ньому подані біографічні відомості про Івана Сулиму, який у 1628 р. був гетьманом запорозьких козаків. Далі – про Федора Сулиму, який отримав землі на лівому березі Дніпра (до цього він мешкав на Правобережжі). Лише потім подано характеристику їхньому сімейному архіву. Що стосується Федора Сулими, то він, на думку історика, «створив» собі статус у тодішньому суспільстві, видавши власну доньку заміж за одного з синів гетьмана І. Самойловича [39, с. 293]. Згодом один із п'яти його синів одружився на сестрі Павла Полуботка. Це, на думку О. Лазаревського, ще раз переконує в тому, що зв'язки у той час вирішували практично все.

Накопиченням сімейного архіву, на думку дослідника, почав займатися ще Іван Федорович Сулима, а продовжив цю справу його син Семен. Проте, як зазначив автор, більшість матеріалів архіву датується кінцем XVIII ст., коли володарем Сулимівки став середній син переяславського полковника Яким, який отримав непогану освіту. Спочатку він навчався в Київській академії, потім у Петербурзі в сухопутному шляхетському корпусі, який закінчив із відзнакою. Згідно О. М. Лазаревського, архів складався з трьох відділів: 1) поземельні акти, тобто гетьманські універсали та купчі записи, 2) уривки з судових справ; 3) приватне листування [39, с. 294]. Найбільше документів містив саме третій розділ. Крім матеріалів, що належали роду Сулим, до їх архіву увійшла значна частина ще трьох приватних колекцій: Єсимонтовських, Скоруп та Войцехівських [39, с. 295].

Архів включав, безсумнівно, цінні джерела для дослідження генеалогії, а оглядова стаття О. Лазаревського може бути використана як допоміжний матеріал при вивченні родоводу Сулим та споріднених із ним родів. Проте сам О. Лазаревський на цьому не спинився, оскільки дещо пізніше ним була написана ще одна подібна праця про фамільні зібрання – «Галагановский фамильный архив» [24].

Є ще один момент, на який варто звернути увагу. Пов'язаний він зі все тим же О. Лазаревським: саме завдяки йому на сторінках журналу «Киевская старина» друком з'явилося декілька значних збірок документів із фамільних зібрань, переважна більшість яких уводилась до наукового обігу вперше.

Висновки.

Отже, загалом значна частина тематичних статей на сторінках «Киевская старина» є досить ґрунтовними і змістовними генеалогічними дослідженнями. О. М. Лазаревський, В. Б. Антонович та ряд інших українських істориків для їх написання використовували переважно сімейні (фамільні) архіви, власні колекції документів, мемуарні твори, спогади сучасників, актові джерела часів Великого князівства Литовського, Речі Посполитої, Московської держави (привілеї, жалувані грамоти, положення, списки шляхти, реєстри, скарги), а також найважливіші праці інших істориків, які займалися вивченням генеалогії та історії окремих старшинсько-козацьких, дворянських родин та біографій деяких їх представників. Практично кожен автор опублікованих у «Киевской старине» таких статей і заміток подавав відомості

генеалогічного характеру, майже виключно спираючись на нові, раніше невідомі джерельні дані. Практично кожна теза у цих ґрунтовних працях супроводжується ретельно перевіреною інформацією. Всі автори намагалися слідувати принципу: якщо не можеш щось довести, то запропонуй власну гіпотезу або обґрунтуй власну точку зору щодо цього. Намагаючись умістити максимум інформації у невеликій публікації, дослідники досить чітко систематизували матеріал, подавали родовідні розписи родів, а потім уміщували більш детальну описову інформацію з історії того чи іншого роду.

Підбиваючи підсумок, можна з упевненістю стверджувати, що часопис «Киевская старина» є місцем зосередження доволі значної кількості генеалогічної інформації, уміщеної на сторінках близько 166 спеціальних статей,

нарисів, заміток, оглядів і рецензій. Родовідні розписи та детальні відомості про окремих осіб, подані в різних за наповненістю публікаціях, можуть стати у нагоді й сучасним дослідникам, які розробляють не лише генеалогічні та історико-біографічні сюжети й аспекти, а й тим, хто власну увагу зосередив на питаннях геральдики, археографії, соціально-станової історії, майнового і спадкового права. Більше того, реалії сучасної України дозволяють говорити про те, що науковий доробок істориків, які на зламі XIX – XX ст. активно рухали розвиток генеалогії вперед, що зокрема й чітко відобразилось на сторінках «Киевской старины», допоможе здійсненню модернізації науково-дослідних процесів у галузі цієї спеціальної історичної дисципліни.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

1. Антонович В. Паны Ходьки, воротилы городского самоуправления в Киеве / В. Антонович // Киевская старина. – 1882. – № 2. – С. 233-261.
2. А. Л. [Лазаревський О.] К истории землевладения в Левобережной Малороссии (Сахно-Устимовичи и Апостолы) / О. Лазаревський // Киевская старина. – 1892. – № 9. – С. 410-414.
3. А. Л. [Лазаревський О.] Поминка предков / О. Лазаревський // Киевская старина. – 1902. – № 3. С. – 158-162.
4. А. Л. [Лазаревський О.] Трощины (к истории малорусского шляхетства) / О. Лазаревський // Киевская старина. – 1893. – № 11. – С. 321-324.
5. Білокінь С. Про національну аристократію України / С. Білокінь // Розбудова держави. – 1992. – № 1. – С. 55-60.
6. В. А. [Антонович В.] Рец. Сулимовский архив – фамильные бумаги Сулим, Скоруп и Войцеховичей / В. Антонович // Киевская старина. – 1884. – № 10. – С. 332-336.
7. Воронов В. І. О. М. Лазаревський як дослідник української генеалогії та історичної біографістики / В. І. Воронов // Микола Павлович Ковальський. Ad gloriam... Ad honores... Ad memorandum... – Дніпропетровськ: ПП «Ліра ЛТД», 2007. – С. 249-273.
8. Вспомогательные исторические дисциплины: историография и теория / Редкол.: Ю. Ю. Кондуфор (отв. ред.) и др. – Київ: Наукова думка, 1988.
9. Горенко Л. Генеалогія українського шляхетства: історіографія та джерела (друга половина XVIII – середина XIX ст.) / Л. Горенко // Українська культура. – 2010. – № 2. – С. 134-141.
10. Дабижа А. В. Горленки (Очерки Прилуцкой старины). Посвящается княгине Анастасии Александровне Дабиже, рожденной Горленко / А. В. Дабижа // Киевская старина. – 1887. – № 2. – С. 237-268; № 10. – С. 199-232.
11. Дабижа А. В. Роспись рода Горленков, составленная по фамильным и поминальным спискам, грамотам и документам горленковского архива / А. В. Дабижа // Киевская старина. – 1886. – № 6. – С. I-XII.
12. Данилов В. В. Литературные поминки / В. В. Данилов // Исторический вестник. – 1907. – № 7. – С. 205-216.
13. Дашкевич Я. Р. Дослідницькі проблеми української генеалогії / Я. Р. Дашкевич // Знак. – 1995. – Лютий. – № 9. – С. 6-7.
14. Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI – XX ст.) / О. І. Дей. – Київ: Наукова думка, 1969.
15. Животко А. Історія української преси / А. Животко. – Київ, 1999.
16. Житецький І. Перші роки «Киевской старины» та М. І. Костомаров / І. Житецький // Україна. – 1926. – Кн. 4. – С. 112-113.
17. Забавная родословная (Рисунок и стихи к ней) // Киевская старина. – 1882. – № 1. – С. 223-225.
18. К родословной гетмана Ивана Мазепы // Киевская старина. – 1886. – № 12. – С. 757-759.
19. Каманин И. Рец.: Барсуков Александр. Род Шереметевых. Кн. I-IV / И. Каманин // Киевская старина. – 1885. – № 10. – С. 319-323.
20. Каманин И. Рец.: Барсуков Александр. Род Шереметевых. Кн. V / И. Каманин // Киевская старина. – 1888. – № 6. – С. 59-62.
21. Коваленко О. Б. В. Л. Модзалевський як історик України / О. Б. Коваленко // УГЖ. – 1972. – № 4. – С. 121-123.
22. Коваленко О. Б. Чернігівська архівна комісія (До 80-річчя з дня заснування) / О. Б. Коваленко // УГЖ. – 1976. – № 12. – С. 121-125.

23. Короткий Ю. А. З історії створення першого історичного журналу на Україні (До 90-річчя виходу в світ першого номеру журналу «Киевская старина») / Ю. А. Короткий // УІЖ. – 1972. – № 1. – С. 125-127.
24. Лазаревский А. Галагановский фамильный архив / А. Лазаревский // Киевская старина. – 1883. – № 11. – С. 452-469.
25. Лазаревский А. Из семейной хроники Берлов (1672 – 1805) / А. Лазаревский // Киевская старина. – 1899. – № 1. – С. 102-124.
26. Лазаревский А. Лубенщина и князя Вишневецкие (Матвею Терентьевичу Симонову) / А. Лазаревский // Киевская старина. – 1896. – № 1. – С. 115-127; № 2. – С. 209-229; № 3. – С. 334-357.
27. Лазаревский А. Люди Старой Малороссии (Лизогубы) / А. Лазаревский // Киевская старина. – 1882. – № 1. – С. 101-125.
28. Лазаревский А. Люди Старой Малороссии (Милорадовичи) / А. Лазаревский // Киевская старина. – 1882. – № 3. – С. 479-498.
29. Лазаревский А. Люди Старой Малороссии (Миклашевские, Свечки) / А. Лазаревский // Киевская старина. – 1882. – № 8. – С. 243-258.
30. Лазаревский А. Люди Старой Малороссии (Марковичи) / А. Лазаревский // Киевская старина. – 1884. – № 1. – С. 51-82.
31. Лазаревский А. Люди Старой Малороссии (Голубы, Крыжановские, Томары) / А. Лазаревский // Киевская старина. – 1884. – № 5. – С. 1-20.
32. Лазаревский А. Люди Старой Малороссии (Кулябки, Ломиковские) / А. Лазаревский // Киевская старина. – 1886. – № 1. – С. 1-16.
33. Лазаревский А. Люди Старой Малороссии (Афендики, Левенцы, Лесницкие) / А. Лазаревский // Киевская старина. – 1886. – № 7. – С. 443-455.
34. Лазаревский А. Люди Старой Малороссии (Бороздны) / А. Лазаревский // Киевская старина. – 1887. – № 6-7. – С. 379-384.
35. Лазаревский А. Люди Старой Малороссии (Раковичи, Оболонские, Мануиловичи) / А. Лазаревский // Киевская старина. – 1887. – № 8. – С. 627-635.
36. Лазаревский А. Люди Старой Малороссии (Жураковские, Носенки-Белецкие, Трошинские) / А. Лазаревский // Киевская старина. – 1888. – № 11. – С. 364-373.
37. Лазаревский А. Рец.: [Милорадович Г. А.] О роде дворян и графов Милорадовичей; Сказание о роде дворян и графов Милорадовичей / А. Лазаревский // Киевская старина. – 1884. – № 10. – С. 331-332.
38. Лазаревский А. Рец.: Родословная книга Черниговского дворянства. Изд. гр. Г. А. Милорадовича: В 2 т. / А. Лазаревский // Киевская старина. – 1902. – № 4. – С. 46-54.
39. Лазаревский А. Сулимовский фамильный архив / А. Лазаревский // Киевская старина. – 1882. – № 11. – С. 292-295.
40. Лазаревский Г. Київська старина: Спогади / Г. Лазаревский // Українська література. – 1943. – № 7. – С. 140-149.
41. Лашкевич А. Род Вишневских / А. Лашкевич // Киевская старина. – 1887. – № 5. – С. 73-91.
42. Лобко Н. В. Внесок В. Л. Модзалевського в розвиток української генеалогії: методика складання родоводів українського дворянства / Н. В. Лобко // Генеалогічні записки Українського геральдичного товариства. – Вип. V. – Львів, 2006. – С. 35-44.
43. М. [Милорадович Г.] Рец.: Дворянские роды, внесённые в общий гербовник Всероссийской империи. Составил гр. Александр Бобринский. 2 ч. / Г. Милорадович // Киевская старина. – 1890. – № 4. – С. 189-190.
44. Маркевич А. И. Марковичи / А. И. Маркевич // Киевская старина. – 1890. – № 10. – С. 1-32 (Приложения); № 11. – С. 33-55 (Приложения).
45. Матях В. М. Біля витоків «Киевской старины» (До 110-річчя виходу першого номеру журналу) / В. М. Матях // УІЖ. – 1992. – № 1. – С. 143-149.
46. Матях В. М. Історія українського козацтва в публікаціях журналу «Киевская старина» / В. М. Матях // УІЖ. – 1992. – № 9. – С. 26-36.
47. Милорадович Г. А. Родословная дворян и князей Кочубеев / Г. А. Милорадович // Киевская старина. – 1888. – № 8. – С. 46-50.
48. Модзалевский В. Генеральный судья Иван Чарныш и его род / В. Модзалевский // Киевская старина. – 1904. – № 3. – С. 315-347; № 4. – С. 1-35; № 5. – С. 193-230.
49. Модзалевский В. Зеньковский полковник Василий Шиман и его потомство / В. Модзалевский // Киевская старина. – 1905. – № 7-8. – С. 38-42.
50. Модзалевский В. К родословной гетмана Даниила Апостола / В. Модзалевский // Киевская старина. – 1904. – № 12. – С. 140-142.
51. Николайчик Ф. Род Лашкевичей и дневник одного из них / Ф. Николайчук // Киевская старина. – 1887. – № 12. – С. 696-716.
52. Новицкий И. Князья Ружинские (Памяти М. А. Максимовича) / И. Новицкий // Киевские старина. – 1882. – № 4. – С. 58-84.

53. Оглоблин О. Микола Василенко й Вадим Модзалевський / О. Оглоблин // Український історик. – 1966. – № 3-4. – С. 5-25.
54. Оглоблин О. Наукове товариство ім. Шевченка в історії України / О. Оглоблин // Український історик. – 1977. – № 3-4. – С. 5-13.
55. Онацкий Д. К. К родословной Полуботков / Д. К. Онацкий // Киевская старина. – 1887. – № 2. – С. 365-366.
56. Опанасенко В. В. Джерелознавча база генеалогічних досліджень дворянських родів Чернігівської губернії / В. В. Опанасенко // Проблеми історії України XIX – початку XX ст. – Київ, 2001. – С. 300-306.
57. Палієнко М. Г. «Киевская старина» у громадському та науковому житті України (кінець XIX – початок XX ст.) / М. Г. Палієнко. – Київ: Темпора, 2005.
58. Палієнко М. Г. Писемні історичні джерела на сторінках журналу «Киевская старина» / М. Г. Палієнко // Питання гуманітарних наук: зб. наук. праць. – Миколаїв, 1994. – Вип. 2. – С. 28-35.
59. Палієнко М. Г. Повернення із забуття: Портрет вченого, журналіста, видавця Володимира Науменка / М. Г. Палієнко. – Київ, 1998. – 41 с.
60. Палієнко М. Г. Проблеми іконографії на сторінках журналу «Киевская старина» / М. Г. Палієнко // Спеціальні історичні дисципліни: зб. наук. праць. – Київ, 1997. – С. 203-213.
61. Подолянин. Старинный южно-русский дворянский род Слупиц и их поместье Куна / Подолянин // Киевская старина. – 1886. – № 7. – С. 563-570.
62. С-ко Н. В. [Стороженко М.]. Стороженки (фамильная летопись) / М. Стороженко // Киевская старина. – 1884. – № 2. – С. 205-222.
63. Стороженко Н. К истории рода Свечек / Н. Стороженко // Киевская старина. – 1887. – № 11. – С. 580-584.
64. Терновский Ф. А. Семейная хроника и воспоминания Бориса Ивановича Куракина (1676 – 1727) / Ф. А. Терновский // Киевская старина. – 1884. – № 9. – С. 104-128; № 11. – С. 478-498; № 12. – С. 621-638.
65. Томазов В. В. Генеалогія козацько-старшинських родів: історіографія та джерела (друга половина XVII – початок XXI ст.). К.: Видавничий дім «Стилос», 2006.
66. Томазов В. В. Практично-утилітарна доба генеалогії козацько-старшинських родів (друга половина XVII – перша половина XIX ст.) / В. В. Томазов // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. – Київ: Ін-т історії України НАН України, 2006. – № 13. – Ч. 1. – С. 128-143.
67. Чернецький Є. А. Правобережна шляхта за російського панування (кінець XVIII – початок XX ст.). Джерела, структура стану, роди / Є. А. Чернецький. – Біла Церква: Вид. О. В. Пшонківський, 2007.
68. Швыдько А. К. Вопросы истории феодальных городов Украины в журнале «Киевская старина» / А. К. Швыдько // Некоторые вопросы социально-экономической и политической истории Украинской ССР: Сб. науч. ст. – Днепропетровск, 1973. – Вып. 4. – С. 135-146.
69. Швыдько А. К. Значение фамильных архивов в историческом краеведении (на материалах Левобережной Украины) / А. К. Швыдько // Историческое краеведение в СССР: Вопросы и практики. – Киев, 1991. – С. 132-138.
70. W. [Горленко В.] Рец.: Васильчиков А. А. Семейство Разумовских. Т. IV / В. Горленко // Киевская старина. – 1887. – № 4. – С. 760-762.

REFERENCES

1. Antonovich, V. (1882). Pany Hodyki, vorotily gorodskogo samoupravleniya v Kieve [Pani Khodyki, the magnates of city government in Kiev]. *Kievskaya starina*, 2, 233-261 [in Russian].
2. A.L. [Lazarevskiy O.] (1892) K istorii zemlevladieniya v Levoberezhnoy Malorossii (Sakhno-Ustimovich i Apostoly) [On the history of land ownership in the Left Bank of Little Russia (Sakhno-Ustimovich and the Apostles)]. *Kievskaya starina*, 9, 410-414 [in Russian].
3. A.L. [Lazarevskiy O.] (1902). Pominka predkov [Ancestors' Remembrance]. *Kievskaya starina*, 3, 158-162 [in Russian].
4. A.L. [Lazarevskiy O.] (1893) Troshchiny (k istorii malorusskogo shliakhetstva) [Troshchin (to the history of the Little Russian gentry)]. *Kievskaya starina*, 11, 321-324 [in Russian].
5. Bilokin', S. (1992). Pro nacional'nu arystokratiyu Ukrayiny [About the National Aristocracy of Ukraine]. *Rozbudova derzhavy*, 1, 55-60 [in Ukrainian].
6. V.A. [Antonovich V.] (1884) Review: Sulimovskiy arhiv – famil'nye bumagi Sulim, Skorup i Voycekhovichy. K., 1884. Izdatel' A. Lazarevskiy [Sulimovsky archive – the family papers of Sulim, Skorup and Wojciechowicz. K., 1884. Publisher A. Lazarevskiy]. *Kievskaya starina*, 10, 332-336 [in Russian].
7. Voronov, V.I. (2007) O. M. Lazarev's'kyj yak doslidnyk ukrajins'koji genealogiji ta istorychnoji biografistyky [O. M. Lazarevsky as a researcher of Ukrainian genealogy and historical biography]. *Mykola Pavlovych Koval's'kyj. Ad gloriam... Ad honores... Ad memorandum... / Za red. G. K. Shvyd'ko. D.: PP «Lira LTD». 249-273 [in Ukrainian].*
8. *Vspomogatel'nye istoricheskie discipliny: istoriografiya i teoriya, 1988 [Auxiliary historical disciplines: historiography and theory]* (Ed. Ju. Ju. Kondufor). K.: Naukova dumka [in Russian].
9. Gorenko, L. (2010). Genealogiya ukrajins'kogo shlyahetstva: istoriografiya ta dzherela (druga polovina XVIII – seredina XIX st.) [Genealogy of Ukrainian nobility: historiography and sources (second half of the XVIII – mid XIX century)]. *Ukrajins'ka kul'tura*, 2, 134-141 [in Ukrainian].

10. Dabizha, A.V. (1887). Gorlenki (Ocherki Priluckoj stariny). Posvyashchaetsya knyagine Anastasii Aleksandrovne Dabizhe, rozhdennoj Gorlenko [Gorlenki (Sketches of Priluki antiquity). Dedicated to Princess Anastasia Alexandrovna Dabizh, born Gorlenko]. *Kievskaya starina*, 2, 237 – 268; 10, 199-232 [in Russian].
11. Dabizha, A.V. (1886). Rospis' roda Gorlenkov, sostavlenaya po famil'nyh i pominal'nyh spiskam, gramotam i dokumentam gorlenkovskogo arhiva [The painting of the Gorlenkov family, compiled on the family and memorial lists, letters and documents of the Gorlenkov archive]. *Kievskaya starina*, 6, I-XII [in Russian].
12. Danilov V.V. (1907). Literaturnye pominki [Literary wake]. *Istoricheskij vestnik*, 7, 205-216 [in Russian].
13. Dashkevich, Ya.R. (1995). Doslidnyci problemy ukrajins'koji genealogiji [Research Problems of Ukrainian Genealogy]. *Znak. Ljutyj*, 9, 6-7 [in Ukrainian].
14. Dej, O.I. (1969). *Slovnyk ukrajins'kyh psevdonimiv ta kryptonimiv (XVI – XX st.)* [Dictionary of Ukrainian pseudonyms and kryptonites (XVI – XX centuries)]. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
15. Zhyvotko, A. (1999) *Istoriya ukrajins'koji presy* [The history of the Ukrainian press]. Kyiv [in Ukrainian]
16. Zhytec'kyj, I. (1926) Pershi roky «Kyevskej stariny» ta M. I. Kostomarov [The first years of «Kievan antiquities» and M. I. Kostomarov]. *Ukraina. Book 4*, 112-113 [in Ukrainian].
17. Zabavnaya rodoslovnaya (Risunok i stihi k nej) (1882) [Funny pedigree (Drawing and poems to it)]. *Kievskaya starina*. 1, 223-225 [in Russian].
18. K rodoslovnnoj getmana Ivana Mazepy [To the pedigree of Hetman Ivan Mazepa] (1886). *Kievskaya starina*. 12, 757-759 [in Russian].
19. Kamanin, I. (1885) Review: Barsukov Aleksandr. Rod Sheremetevyh. Kn. I – IV. SPb., 1881 – 1884 [Barsukov Alexander. The Sheremetev family. Book. I – IV. St. Petersburg, 1881 – 1884] *Kievskaya starina*. 10, 319-323 [in Russian].
20. Kamanin, I. (1888) Retc.: Barsukov Aleksandr. Rod Sheremetevyh. Kn. V. SPb., 1888 [Barsukov Alexander. The Sheremetev family. Book. V. St. Petersburg, 1888] *Kievskaya starina*. 6, 59-62 [in Russian].
21. Kovalenko, O.B. (1972) V. L. Modzalevs'kyj jak istoryk Ukraïny [V. L. Modzalevsky as historian of Ukraine]. *UIZh*. 4, 121-123 [in Ukrainian].
22. Kovalenko, O.B. (1976) Chernigivs'ka arhivna komisija (Do 80-richchja z dnja zasnuvannja) [Chernihiv Archival Commission (To the 80th anniversary of the founding)]. *UIZh*. 12, 121-125 [in Ukrainian].
23. Korotkyj, Ju.A. (1972) Z istoriji stvorennja pershogo istorychnogo zhurnalu na Ukraïni (Do 90-richchja vyhodu v svit pershogo numeru zhurnalu «Kyevskej stariny») [From the history of creating the first historic magazine in Ukraine (To the 90th anniversary of the publication of the first issue of the magazine «Kievan antiquities»)]. *UIZh*. 1, 125-127 [in Ukrainian].
24. Lazarevskij, A. (1883). Galaganovskij famil'nyj arhiv [Galaganovsky family archive]. *Kievskaya starina*. 11, 452-469 [in Russian].
25. Lazarevskij, A. (1899). Iz semejnoi hroniki Berlov (1672 – 1805) [From the family chronicle of Berlov (1672 – 1805)]. *Kievskaya starina*. 1, 102-124 [in Russian].
26. Lazarevskij, A. (1896). Lubenshchina i knyaz'ya Vishneveckie [Lubenshchina and the princes Vishnevetsky (Matvej Terentievich Simonov)]. *Kievskaya starina*. 1, 115-127; 2, 209-229; 3, 334-357 [in Russian].
27. Lazarevskij, A. (1882). Lyudi Staroj Malorossii (Lizoguby) [People of Old Little Russia (Lizoguby)]. *Kievskaya starina*. 1, 101-125 [in Russian].
28. Lazarevskij, A. (1882). Lyudi Staroj Malorossii (Miloradovichi) [People of Old Little Russia (Miloradovichi)]. *Kievskaya starina*. 3, 479-498 [in Russian].
29. Lazarevskij, A. (1882). Lyudi Staroj Malorossii (Miklashevskie, Svechki) [People of Old Little Russia (Miklashevskie, Svechki)]. *Kievskaya starina*. 8, 243 – 258 [in Russian].
30. Lazarevskij, A. (1884). Lyudi Staroj Malorossii (Markovichi) [People of Old Little Russia (Markovichi)]. *Kievskaya starina*. 1, 51-82 [in Russian].
31. Lazarevskij, A. (1884). Lyudi Staroj Malorossii (Goluby, Kryzhanovskie, Tomary) [People of Old Little Russia (Goluby, Kryzhanovskie, Tomary)]. *Kievskaya starina*. 5, 1-20 [in Russian].
32. Lazarevskij, A. 1886. Lyudi Staroj Malorossii (Kulyabki, Lomikovskie) [People of Old Little Russia (Kulyabki, Lomikovskie)]. *Kievskaya starina*. 1, 1-16 [in Russian].
33. Lazarevskij, A. (1886). Lyudi Staroj Malorossii (Afendiki, Leveny, Lesnickie) [People of Old Little Russia (Afendiki, Leveny, Lesnickie)]. *Kievskaya starina*. 7, 443-455 [in Russian].
34. Lazarevskij, A. (1887). Lyudi Staroj Malorossii (Borozdny) [People of Old Little Russia (Borozdny)]. *Kievskaya starina*. 6-7, 379-384 [in Russian].
35. Lazarevskij, A. (1887). Lyudi Staroj Malorossii (Rakovichi, Obolonskie, Manuilovichi) [People of Old Little Russia (Rakovichi, Obolonskie, Manuilovichi)]. *Kievskaya starina*. 8, 627-635 [in Russian].
36. Lazarevskij, A. (1888). Lyudi Staroj Malorossii (Zhurakovskie, Nosenki-Beleckie, Troshchinskie) [People of Old Little Russia (Zhurakovskie, Nosenki-Beleckie, Troshchinskie)]. *Kievskaya starina*. 11, 364-373 [in Russian].
37. Lazarevskij, A. (1884). Review: [Miloradovich G. A.] O rode dvoryan i grafov Miloradovichej. K., 1871. 157 s.; Skazanie o rode dvoryan i grafov Miloradovichej. K., 1884. 131 s. [About a kind of nobles and counts Miloradovich. K., 1871. 157 p.; A tale of the kind of nobles and counts of Miloradovichs. K., 1884. 131 p.]. *Kievskaya starina*. 10, 331-332 [in Russian].

38. Lazarevskij, A. (1902). Review: Rodoslovnaya kniga Chernigovskogo dvoryanstva. Izd. gr. G. A. Miloradovicha: V 2 t. [Family tree book of the Chernigov nobility. Ed. gr. G. A. Miloradovich: In 2 vol.]. *Kievskaya starina*. 4, 46-54 [in Russian].
39. Lazarevskij, A. (1882). Sulimovskij famil'nyj arhiv [Sulimovsky family archive]. *Kievskaya starina*. 11, 292-295 [in Russian].
40. Lazarevskij, G. (1943). Kyjivs'ka staryna: Spogady [Kievan antiquities: Memories]. *Ukrajins'ka literatura*. 7, 140-149 [in Ukrainian].
41. Lashkevich, A. (1887). Rod Vishnevskih [Family of Vishnevsky]. *Kievskaya starina*. 5, 73 – 91 [in Russian].
42. Lobko, N.V. (2006). Vnesok V. L. Modzalevs'kogo v rozvytok ukrajins'koji genealogiji: metodyka skladannya rodovodiv ukrajins'kogo dvoryanstva [Vnesok V. L. Modzalevsky in the development of Ukrainian genealogy: the technique of storing rodovodiv Ukrainians nobility]. *Genealogichni zapysky Ukrajins'kogo geraldychnoho tovarystva. Vyp. V. L'viv*. 35-44 [in Ukrainian].
43. M. [Miloradovich G.] (1890). Review: Dvorjanskije rody, vnesjonnye v obshhij gerbovnik Vserossijskoj imperii. Sostavil gr. Aleksandr Bobrinskij. 2 part. SPb. [Noble births, introduced in the general arms of the All-Russian Empire. Compiled by gr. Alexander Bobrinsky. 2 part SPb.] *Kievskaya starina*. 4, 189-190 [in Russian].
44. Markevich, A.I. (1890). Markovichi [Markovici]. *Kievskaya starina*. 10, 1-32 (Prilozheniya); 11, 33-55 (Prilozheniya) [in Russian].
45. Matyah, V.M. (1992). Bilya vytyokiv «Kyeveskoj staryny» (Do 110-richchya vyhodu pershogo nomeru zhurnalu) [At the origins of the «Kievan antiquities» (To the 110th anniversary of the publication of the first issue of the magazine)]. *UIZh*. 1, 143-149 [in Ukrainian].
46. Matyah, V.M. (1992). Istoriya ukrajins'kogo kozactva v publikacijah zhurnalu «Kyeveskaya staryna» [The history of the Ukrainian Cossacks in the publications of the magazine «Kievan antiquities»]. *UIZh*. 9, 26-36 [in Ukrainian].
47. Miloradovich, G.A. (1888). Rodoslovnaya dvoryan i knyazej Kochubeev [Pedigree of noblemen and princes Kochubei]. *Kievskaya starina*. 8, 46-50 [in Russian].
48. Modzalevskij, V. (1904). General'nyj sud'ya Ivan Charnysh i ego rod [Judge Ivan Czarnysh and his family]. *Kievskaya starina*. 3, 315-347; 4, 1-35; 5, 193-230 [in Russian].
49. Modzalevskij, V. (1905). Zen'kovskij polkovnik Vasilij Shiman i ego potomstvo [Zenkovsky Colonel Vasily Shiman and his progeny]. *Kievskaya starina*. 7-8, 38-42 [in Russian].
50. Modzalevskij, V. (1904). K rodoslovnoj getmana Daniila Apostola [To the pedigree of Hetman Daniil Apostol]. *Kievskaya starina*. 12, 140-142 [in Russian].
51. Nikolajchik, F. (1887). Rod Lashkevichej i dnevnik odnogo iz nih [The Lashkevich family and the diary of one of them]. *Kievskaya starina*. 12, 696-716 [in Russian].
52. Novickij, Iv. (1882). Knyaz'ya Ruzhinskie (Pamyati M. A. Maksimovicha) [Princes Ruzhinsky (In Memory of M. A. Maksimovich)]. *Kievskaya starina*. 4, 58-84 [in Russian].
53. Ogloblyn, O. (1966) Mykola Vasilenko j Vadym Modzalevs'kyj [Nikolay Vasilenko and Vadim Modzalevsky]. *Ukrai'ns'kyj istoryk*. 3-4, 5-25 [in Ukrainian].
54. Ogloblyn, O. (1977) Naukove tovarystvo im. Shevchenka v istorii' Ukrai'ny [Scientific Society them Shevchenko in the history of Ukraine]. *Ukrai'ns'kyj istoryk*. 3-4 (55-56), 5-13.
55. Onackij, D.K. (1887). K rodoslovnoj Polubotkov [To the pedigree of Polubotok family]. *Kievskaya starina*. 2, 365-366 [in Russian].
56. Opanasenko, V.V. (2001). Dzhereleznava baza genealogichnyh doslidzhen' dvoryans'kyh rodov Chernigivs'koji guberniji [Source-based database of genealogical studies of aristocratic families of Chernihiv province]. *Problemy istoriji Ukrajiny XIX – pochatku XX st. Kyiv*, 300-306 [in Ukrainian].
57. Palijenko, M.G. (2005). «Kievskaya starina» u gromads'komu ta naukovomu zhytti Ukrajiny (kinec' XIX – pochatok XX st.) [«Kievan antiquities» in the public and scientific life of Ukraine (end of the XIX – early XX centuries)]. Kyiv: Tempora [in Ukrainian].
58. Palijenko, M.G. (1994). Pysemni istorychni dzherela na storinkah zhurnalu «Kievskaya starina» [Written historical sources on the pages of the magazine «Kievan antiquities»]. *Pytannya gumanitarnyh nauk: zb. nauk. prac'. Mykolajiv. Rel*. 2, 28-35 [in Ukrainian].
59. Palijenko, M.G. (1998). *Povernennya iz zabuttya: Portret vchenogo, zhurnalista, vydavcy Volodymyra Naumenka* [A return from oblivion: A portrait of a scientist, journalist, publisher Vladimir Naumenko]. Kyiv [in Ukrainian].
60. Palijenko, M.G. (1997). Problemy ikonografiji na storinkah zhurnalu «Kievskaya starina» [Problems of iconography on the pages of the magazine «Kievan antiquities»]. *Special'ni istorychni dyscypliny: zb. nauk. prac'*. Kyiv, 203-213 [in Ukrainian].
61. Podolyanin. (1885). Starinnyj yuzhno-russkij dvoryanskij rod Slupic i ih pomest'e Kuna [Ancient South Russian noble family of Slupice and their estate Kuna]. *Kievskaya starina*. 4, 563-570 [in Russian].
62. S-ko, N.V. [Storozhenko M.]. (1884). Storozhenki (famil'naya letopis') [Storozhenki (family chronicle)]. *Kievskaya starina*. 2, 205-222 [in Russian].
63. Storozhenko, N. (1887). K istorii roda Svechek [To the history of the clan Svechki]. *Kievskaya starina*. 11, 580-584 [in Russian].
64. Ternovskij, F.A. (1884). Semejnaya hronika i vospominaniya Borisa Ivanovicha Kurakina (1676 – 1727) [Family chronicle and memoirs of Boris Ivanovich Kurakin (1676 – 1727)]. *Kievskaya starina*. 9, 104-128; 11, 478-498; 12, 621-638 [in Russian].

65. Tomazov, V.V. (2006). *Genealogiya kozac'ko-starshyns'kyh rodov: istoriografiya ta dzherela (druga polovyna XVII – pochatok XXI st.)* [Genealogy of the Cossack-starlet families: historiography and sources (the second half of the XVII – the beginning of the XXI century.)]. Kyiv: Vydavnychyj dim «Stylos» [in Ukrainian].
66. Tomazov, V.V. (2006). Praktychno-ulyitarna doba genealogiji kozac'ko-starshyns'kyh rodov (druga polovyna XVII – persha polovyna XIX st.) [Practical-utilitarian day of the genealogy of the Cossack-starlet families (the second half of the XVII – the first half of the XIX century.)]. *Special'ni istorychni dyscypliny: pytannya teorii ta metodyky*. K.: Institut istoriji Ukrainy NAN Ukrainy. 13, Part 1, 128-143 [in Ukrainian].
67. Chernec'kyj, Je.A. (2007). *Pravoberezhna shlyahyta za rosijs'kogo panuvannya (kinec' XVIII – pochatok XX st.). Dzherela, struktura stanu, rody* [Right Bank nobility for the Russian rule (the end of XVIII – the beginning of XX century.). *Sources, structure of the state, rhodes*]. Bila Cerkva: Ed. O. V. Pshonkivs'kyj [in Ukrainian].
68. Shvyd'ko, A.K. (1973). Voprosy istorii feodal'nyh gorodov Ukrainy v zhurnale «Kievskaya starina» [Questions of the history of the feudal cities of Ukraine in the magazine «Kievan antiquities»]. *Nekotorye voprosy social'no-ehkonomicheskoy i politicheskoy istorii Ukrainskoj SSR: Sb. nauch. st.* Dnepropetrovsk (Vol 4, pp. 135-146) [in Russian].
69. Shvyd'ko, A.K. (1991). Znachenie famil'nyh arhivov v istoricheskom kraevedenii (na materialah Levoberezhnoj Ukrainy) [The importance of family archives in historical local history (on the materials of the Left-Bank Ukraine)]. *Istoricheskoe kraevedenie v SSSR: Voprosy i praktiki*. Kyiv, 132-138 [in Russian].
70. W. [Gorlenko V.] (1887). Review: Vasil'chikov A. A. Semejstvo Razumovskih. Vol. IV. SPb., 1887. [Vasilchikov A. A. The Razumovsky family. Vol. IV. St. Petersburg, 1887]. *Kievskaya starina*. 4, 760-762.

Колесник Оксана Сергіївна

Аспірантка

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
49000, Дніпро, пр. Гагаріна, 72**Kolesnyk Oksana**

Postgraduate student

Oles Honchar Dnipro National University
72, Haharina Ave., Dnipro, 49000, Ukraine

Email: kolesnik1386@gmail.com ORCID: 0000-0001-6355-4922

Цитування: Колесник О. С. Внесок часопису «Киевская старина» в розробку проблем української генеалогії / О. С. Колесник // Науково-теоретичний альманах «Грані». – 2018. – Т. 21. – № 8. – С. 68-84.

Citation: Kolesnyk, O.S. (2018). Vnesok chasopysu «Kievskaja staryna» v rozrobku problem ukrainskoj henealohii [The contribution of the magazine «Kievan antiquities» to the development of problems Ukrainian genealogy]. *Scientific and theoretical almanac «Grani»*, 21(8), 68-84.

Стаття надійшла / Article arrived: 07.08.2018

Схвалено до друку / Accepted: 17.08.2018